

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
ETIKOS IR PROCEDŪRŲ KOMISIJA**

Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius Tel. (8 5) 239 6956 Faks. (8 5) 239 6289 El. p.: Ausrine.Norkiene@lrs.lt, priim@lrs.lt

Nendrei Černiauskienei
El. p. nendre.cerniauskiene@gmail.com

2022-12-15 Nr. S-2022-5522
Į 2022-11-30 prašymą

DĖL JŪSŲ PRAŠYMO

Atsakydami į Jūsų prašymą, siunčiame Jums Lietuvos Respublikos Seimo Etikos ir procedūrų komisijos 2022 m. spalio 19 d. raštą Nr. S-2022-4508 raštą Lietuvių kalbos institutui ir Lietuvių kalbos instituto 2022-10-27 raštą Nr. S-182 (1.18.) bei išvadą.

Įgyvendindami Jūsų teisę susipažinti su įstaigoje saugomais Jūsų asmens duomenimis, pateikiame nuasmenintus dokumentus, kad nebūtų pažeistos kitų asmenų teisės į jų asmens duomenų apsaugą.

PRIDEDAMA. 9 lapai.

Komisijos pirmininkė

Aušrinė Norkienė

Rasa Gečienė, tel. (8 5) 239 6818, el. p. rasa.gecienne@lrs.lt

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
ETIKOS IR PROCEDŪRŲ KOMISIJA**

Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius Tel. (8 5) 239 6956 Faks. (8 5) 239 6289 El. p.: Ausrine.Norkiene@lrs.lt, priim@lrs.lt

Lietuvių kalbos instituto

2022-10-19 Nr. S-2022-4508

El. p. lki@lki.lt

DĖL NUOMONĖS PATEIKIMO

Lietuvos Respublikos Seimo Etikos ir procedūrų komisija (toliau – Komisija), gavusi kreipimąsi dėl Seimo nario Mato Madeikio įrašų socialiniame tinkle ir vadovaudamasi 2022 m. birželio 29 d. posėdyje priimtu sprendimu bei Seimo statuto 78 straipsnio 3 dalies nuostata, atlieka Seimo nario M. Maldeikio elgesio tyrimą.

Seimo nario M. Maldeikio socialinio tinklo „Facebook“ paskyroje buvo paskelbtas tokio turinio įrašas: *„Prezidentas savo metinėje kalboje kalba apie autoritarų puolamas demokratijas. Tai, ką sakiau jau ne vienerius metus ir kas buvo išjuokiama, nes nesuprasta, nors ir labai supaprastinant, jau ir prezidento lūpose. Supaprastinant, nes šiuo metu turime dvi kovos linijas kurios persipina - autoritarai prieš demokratijas bei atviros visuomenės šalininkai prieš "uždariečius" - norinčius, kad jų kompleksai, nepilnavertiškumo jausmas ir nenoras būti atsakingiems už savo gyvenimą taptų mūsų politikos ideologija. Dėl tokios vidinės kovos demokratijos, nors ir yra stipresnės, praktiškai visais resursais yra arčiau pralaimėjimo, nei gali atrodyti. Prieš tą ir kovoju. Pakovosim.“*

Pareiškėja, reaguodama į M. Maldeikio įrašą, po juo parašė tokio pobūdžio komentarą: *„Super, kai pats supranti, ką garsiai pamąstei.“*

Atsakydamas į pareiškėjos žodžius, Seimo narys M. Maldeikis parašė: *„fašistuke nenusisekus, gal gali su savim kitur pasikalbėt, ne čia?“*

Valstybės politikų elgesio kodekse nustatyta, kad komisija atlikdama tyrimą turi teisę teisės aktų nustatyta tvarka susipažinti su reikiamais dokumentais ir gauti jų nuorašus (kopijas) bei kitą tyrimui reikalingą informaciją, taip pat pasitelkti specialistų (7 straipsnio 3 dalies 3 ir 5 punktai).

Siekdami objektyvaus tyrimo, prašome Jūsų, savo kompetencijos ribose atlikti Seimo nario M. Maldeikio viešai paskelbtos frazės *„fašistuke nenusisekus, gal gali su savim kitur pasikalbėt,*

ne čia?“ lingvistinę ir semantinę analizę ir pateikti nuomonę, ar ji laikytina užgausiai žeminančia ir menkinančia pareiškėja.

Maloniai prašome Jūsų raštą Komisijai siųsti šiais el. pašto adresais: ausrine.norkiene@lrs.lt ir etikprkj@lrs.lt iki š. m. lapkričio 4 d.

Komisijos pirmininkė

Aušrinė Norkienė

Rasa Gečienė, tel. (8 5) 239 6818, el. p. rasa.geciene@lrs.lt

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos Seimas, Gedimino pr. 53, 01109 Vilniaus m., Lietuva (2022-12-14 15:34:49)
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Dėl nuomonės pateikimo
Dokumento rūšys	-
Dokumento registracijos data ir numeris	2022-10-19 Nr. S-2022-4508
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	-
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Aušrinė Norkienė, Seimo narys
Parašo sukūrimo data ir laikas	2022-10-19 15:17:40 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-XL
Laiko žymoje nurodytas laikas	2022-10-19 15:17:17 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	EID-SK 2016,2.5.4.97=#160e4e545245452d3130373437303133,AS Sertifitseerimiskeskus,EE
Sertifikato galiojimo laikas	2020-12-21 17:47:41–2025-12-20 23:59:59
Parašo paskirtis	Registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Seimo kanceliarija, Dokumentų valdymo sistema
Parašo sukūrimo data ir laikas	2022-10-19 15:18:15 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-EPES
Laiko žymoje nurodytas laikas	-
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	RCSC IssuingCA,VI Registru centras - i.k. 124110246,RCSC,LT
Sertifikato galiojimo laikas	2022-02-28 10:34:07–2025-02-27 10:34:07
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	-
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	-
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	DocLogix v12.8.7.0
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Tikrinant dokumentą nenustatyta jokių klaidų (202212-14 15:34:49)
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2022-12-14 15:34:49 atspausdino Rasa Gečienė
Paieškos nuoroda	-

Papildomi metaduomenys	-
------------------------	---

LIETUVIŲ KALBOS INSTITUTAS

Lietuvos Respublikos Seimo
Etikos ir procedūrų komisijai
El. p. ausrine.norkiene@lrs.lt
etikprkj@lrs.lt

2022-10-27 Nr. S-182 (1.18.)
Į 2022-10-19 Nr. S-2022-4508

DĖL NUOMONĖS PATEIKIMO

Siunčiame Jūsų prašymu užsakytą lietuvių kalbos specialisto išvadą. Užduotį atliko Lietuvių kalbos instituto [redacted] darbuotoja [redacted].

PRIDEDAMA. Lietuvių kalbos specialisto išvada, Nr. KI-22-4, 4 lapai.

[redacted]
[redacted]

[redacted]
[redacted]

**ORIGINALAS NEBUS
SIUNČIAMAS**

[redacted]

UŽSAKOVAS: Lietuvos Respublikos Seimo Etikos ir procedūrų komisijos pirmininkė Aušrinė Norkienė.

TIRIAMOJO TEKSTO APIBŪDINIMAS: socialinio tinklo „Facebook“ paskyroje paskelbtas atsakymas.

UŽDUOTIS: atlikti Seimo nario Mato Maldeikio viešai paskelbtos frazės (*fašistuke nenusisėkus, gal gali su savim kitur pasikalbėt, ne čia?*) lingvistinę ir semantinę analizę ir pateikti kalbininko nuomonę atsakant į vieną Užsakovo suformuluotą klausimą: ar minėta frazė laikytina užgausiai žeminančia ir menkinančia pareiškėja.

PATEIKIAMAI DOKUMENTAI: dokumentas 2022-10-19 Nr. S-2022-4508 „Dėl nuomonės pateikimo“.

SINTAKSINĖ-SEMANTINĖ IR LEKSINĖ FRAZĖS ANALIZĖ

Į Užsakovo suformuluotą klausimą (*Ar minėta frazė laikytina užgausiai žeminančia ir menkinančia pareiškėja*) toliau bus atsakoma analizuojant frazę – Užsakovo dokumente cituojamą atsakymą (reakciją) į komentarą (*Super, kai pats supranti, ką garsiai pamąstei.*), paskelbtus Mato Maldeikio „Facebook“ paskyroje. Cituojamas atsakymas yra toks: *fašistuke nenusisėkus, gal gali su savim kitur pasikalbėt, ne čia?* Toliau šis atsakymas vadinamas fraze.

Prieš atsakant į pateiktą klausimą dera minėti jo esminių žodžių – *frazė, užgausiai, žeminti, menkinti* – reikšmes.

Frazė – tai ‘1. baigtinę mintį reiškiantis žodžių junginys, posakis’ (BLKŽ_e). Prieveiksmis *užgausiai* gramatiškai, semantiškai susijęs su būdvardžiu *užgaulus* – ‘užgaunantis, įžeidžiantis’ (DLKŽ_e). Veiksmažodis *užgauti* reiškia ‘2. įžeisti, pažeminti’ (DLKŽ_e), o *įžeisti* – ‘užgauti garbę, orumą’ (žr. DLKŽ_e). *Užgauti* ir *įžeisti* yra semantiškai artimi – sinonimiški (žr. SŽ_e skiriamą sinonimų eilę: *užgauti* – *įžeisti*, [...] *įskaudinti*¹). Su minėtu *užgauti* semantiškai yra susijęs veiksmažodis *žeminti*, kuris reiškia ‘6. (ką) daryti moralės požiūriu menkesnį; sin. menkinti, niekinti’ (BLKŽ_e) (plg. DLKŽ_e: ‘2. prk. menkinti, niekinti, peikti’). Veiksmažodžiui *žeminti* semantiškai artimas veiksmažodis *menkinti* ‘nelaikyti svarbiu, vertingu’ (DLKŽ_e; plg. LKŽ_e: ‘nelaikyti, nepripažinti svarbiu, vertingu’).

Remiantis klausimo esminių žodžių leksinėmis definicijomis ir jų semantinėmis tarpusavio sąsajomis, matyti, kad baigtinės minties posakis laikytinas užgausiai menkinančiu asmenį, jei jame pateikiami žodžiai suteikia (kon)tekste minimam asmeniui dvasinio skausmo, skaudamai jį paliečia, asmuo dėl pasakytų žodžių jaučiasi menkesnis.

Ar frazė laikytina užgausiai žeminančia ir menkinančia pareiškėja (adresatą).

Kalbiniu požiūriu akivaizdžiausia priemone, kuria reiškiamas menkinimas, žeminimas, yra žodžiai. Stilistiškai žodžiai skirstomi į neutralius (nežymėtus), kuriais kas nors įvardijama (pvz., *namas* – ‘gyvenamasis pastatas’ (BLKŽ_e)), ir tuos, kurie turi vertinamąjį emocinį komponentą (žymėtus). Pastarieji žodžiai (emotyvai) – tai žodžiai, kuriais reiškiami jausmai, jų „reikšmės pagrindas – teigiamas ar neigiamas emocinis kalbėtojo santykis su pavadinamu dalyku. Tai jo nuomonė apie tam

¹ Veiksmažodis *įskaudinti* reiškia ‘suteikti skausmą’ (DLKŽ_e). Plg. LKŽ_e: *įskaudinti* – ‘1. suteikti skausmo, padaryti skausmingą; 2. įžeisti, užgauti’.

tikro dalyko vertę, ir ta nuomonė pasireiškia ne kaip loginis sprendimas, o kaip kalbančio asmens pojūtis ar jausmas“ (Gudavičius 2000: 126). Tokiais žodžiais ne tik įvardijama, bet ir reiškiamas teigiamas (pvz.: *zuikutis* – ‘3. bendr. maloninis artimo, brangaus žmogaus, ppr. vaiko pavadinimas’ (BLKŽ_e); *mylimukas* – ‘asmuo ar daiktas, prie kurio labai prisirišama, kuris labai mėgstamas ar mylimas (ypač kalbant apie vaikus)’ (ND)) arba neigiamas (pvz.: *gvėra* – ‘menk. kas nenuovokus, žioplas; sin. vėpla, žioplys’; *kiaulė* – ‘2. bendr. menk. sakoma apie nemandagų, begėdį, nešvarų žmogų’ (BLKŽ_e)) pavadinamo dalyko vertinimas. „Tai informacija apie kalbėtojo jausminę būseną, kurią jis patiria pavadindamas vienu ar kitu žodžiu tam tikrus dalykus. [...] Emocinį vertinimą įgyja žodžiai, pavartoti perkeltine reikšme (pvz., vyras pavadinamas *boba*, *asilu* ar *kuiliu*, moteris – *beždžione*, *karve*), t. p. pavadinantys dalykus, kurie savaime sukelia tam tikrus žmonių jausmus, reakcijas ar asociacijas (*ašaros*, *avarija*, *kalėjimas*, *šmėkla*; *riaugėti*, *vemti*); priklausomai nuo konteksto jie gali gauti emocinį komponentą“ (Jakaitienė²). „Emotyvai veikia pašnekovo jausmus“ (Jakaitienė 2010: 164). Su neigiamu emociniu vertinimu susiję analizuojamoje frazėje vartojami *nenusisekusi*, *fašistukė*. Pvz., daiktavardis *fašistas* ‘fašizmo šalininkas’ (BLKŽ_e) yra neutralus, kai kalbama apie fašizmo ideologiją istorijos aspektu, bet (kon)tekste gali gauti / turėti vertinamąjį komponentą (žr. toliau).

Gramatiškai analizuojama frazė *fašistuke nenusisekus, gal gali su savim kitur pasikalbėt, ne čia?* yra sakiny, kurį, be sakinių išplečiančio kreipinio (kuriuo reiškiamas adresatas) *fašistuke nenusisekus*, sudaro du tarpusavyje susiję dėmenys: *gal gali su savim kitur pasikalbėt* ir *ne čia*. Pastarasis (*ne čia*) – tai pridūrimas, kuriuo pasakoma papildomai aktualizuota su vieta (*kitur*) susijusi informacija (plg. *gal gali su savim kitur, ne čia, pasikalbėti*; *gal gali su savim kitur pasikalbėt*, [pasikalbėti] *ne čia*). Šiuo pagrindu dėmenys *gal gali su savim kitur pasikalbėt* ir *ne čia* analizuojami kartu (žr. toliau).

Pagal komunikacinę paskirtį tai klausiamasis sakiny. Tai rodo sakinio pabaigos ženklas – klaustukas (?). Paprastai klausiamuoju sakiniu „kalbėtojas nori pasitikrinti, ar pokalbio dalyvis patvirtins, ar paneigs tai, kas pranešama, dėl ko pats kalbėtojas nėra tikras“ (Labutis 1998: 113). Aptariamasis tikrinamasis klausimas (*gal gali su savim kitur pasikalbėt, ne čia?*) pradedamas dalelyte *gal*, kuri „paprastai rodo abejojimą, spėliojimą“ (Labutis 1998: 114). Kita vertus, galima teigti, kad šiuo klausimo išraišką turinčiu sakiniu ne tiek bandoma ką nors sužinoti, kiek ekspresyviai pateikti savo (kalbėtojo) teigimą kaip prašymą, norą, pageidavimą (plg.: *gal gali su savim kitur pasikalbėt, ne čia? gal sutiksi su savim kitur pasikalbėti? Norėčiau / prašyčiau, kad su savim kitur pasikalbėtum*).

Frazės dėmens *fašistuke nenusisekus* analizė. Šį dėmenį sudaro du žodžiai: daiktavardis *fašistukė* ir dalyvio *nenusisekus(i)* trumpoji forma. Gramatiškai tai daiktavardinis žodžių junginys, kur būdvardiškai vartojamas dalyvis derinamas su daiktavardžiu (plg. *nenusisekusi fašistukė*). Šauksmininko linksnio pasakyto aptariamuoju žodžių junginiu (*fašistuke nenusisekus(i)*) – išplėstu kreipiniu įvardijamas asmuo, į kurį kalbėtojas (nagrinėjamos frazės kūrėjas) kreipiasi. Kalbėtojas, viešai kreipdamasis į adresatą, vartoja ne daiktavardį *fašistė* ‘fašizmo šalininkas’ (BLKŽ_e), bet deminutyvą *fašistukė* – priesagos *-ukas*, turinčios reikšmę ‘1. ppr. mažesnis (rečiau – didesnis) ar emociškai vertinamas pamatiniu žodžiu žymimas dalykas’ (ŽDV³), vedinį. Kaip konkrečiai (maloniai ar menkinančiai) kalbėtojas, vartodamas šį deminutyvą (*fašistukė*), emociškai vertina adresatą, pasakyti sunku: priesagos *-ukas* vediniais nusakomas emocinis vertinimas gali būti nuo pasigėrėjimo iki menkinimo (plg. *mylimukas* (ND); *valdžiukas* (ND)). Kalbėtojo komunikacinis tikslas, intensija lemia, ar jis, pasirinkęs vartoti *fašistukė*, sušvelnina, sumažina *fašistas* reikšmę, ar pastarajai subjektyviai suteikia menkinamąjį atspalvį. Kalbiniu požiūriu galima interpretuoti dvejopai.

² Cituojama iš VLE_e: <https://www.vle.lt/straipsnis/emocine-leksika/>.

³ Plačiau žr.: [https://ekalba.lt/zodziu-darybos-vedlys/-\(i\)ukas,%20-%C4%971?paieska=ukas&i=3f8d0316-5b67-4d9f-89ab-2011bebf6323](https://ekalba.lt/zodziu-darybos-vedlys/-(i)ukas,%20-%C4%971?paieska=ukas&i=3f8d0316-5b67-4d9f-89ab-2011bebf6323).

Iš veiksmažodžio *nenusisekti* ‘nepavykti, nepasisiekti’ padarytas dalyvis *nenusisekusi* reiškia ‘nepavykusi, nepasisekusi’. Veiksmažodžiai *(ne)pavykti* ‘(ne)pasisiekti’ (DLKŽ_e) ir *(ne)pasisiekti* ‘(ne)išsipildyti norui, (ne)pavykti padaryti’ (DLKŽ_e) yra semantiškai susiję. Minėtina, kad semantiškai susijęs *nepasisiekėlis* reiškia ‘nevykėlis’ (LKŽ_e), o *nepasisiekimas* – ‘nesėkmė’ (LKŽ_e). *Nevykėlis* semantiškai susijęs prastumu (prastas – ‘4. kuris menkos kokybės, menkas, netikęs’ (DLKŽ_e) kaip neigiamu dalyko vertinimu (žr. SisŽ_e⁴ ir SŽ_e⁵)). To negalima pasakyti apie *nepasisiekimą*.

Analizuojamą frazės dėmenį (*fašistuke nenusisekus*) būtų galima perfrazuoti dvejopai: *nevykėle fašistuke* ir *nesėkminga fašistuke*. Kurį konkrečią parafrazę kalbėtojas turėjo omenyje, kalbiniu požiūriu pasakyti negalima. Kalbiniu požiūriu pasakyti, kad subjektyvų neigiamą vertinimą galintis turėti dėmuo *fašistuke nenusisekus* yra akivaizdžiai menkinantis adresatą, negalima. Be to, kalbiniu požiūriu konstatuoti, ar tikrovėje adresatas, į kurį kreipiamasi nagrinėjamu dėmeniu, yra fašizmo šalininkas, negalima, t. y. negalima nustatyti frazės dėmens *fašistuke nenusisekus* teisingumo (faktyvumo) tikrovės požiūriu.

Frazės dėmens *gal gali su savim kitur pasikalbėt, ne čia analizė*. Kiekvieno sakinio branduolį sudaro gramatiškai būtinos jo dalys, tiesiogiai susijusios su tariniu (DLKG 1996: 588). Pagrindinė informacija pasakoma jomis. Šio formaliai klausiamojo sakinio atveju su (suvestiniu) tariniu *gali*⁶ *pasikalbėti* tiesiogiai susijęs yra numanomas veiksnys *tu* (*tu gali pasikalbėti*) ir netiesioginis objektas *su savimi* (*gali pasikalbėti su savimi*). Gramatiškai reikalinga pasakyti ir pasikalbėjimo objektą (plg. *tu su savimi gali pasikalbėti apie tai / dėl to*). Komunikaciškai pasikalbėjimo objektas tampa aiškus iš Užsakovo teikiamo adresato komentaro (*Super, kai pats supranti, ką garsiai pamąstei*). Taigi nagrinėjamu frazės dėmeniu pranešamas dalykas yra tai, kad kalbėtojas (frazės autorius) klausia adresato, ar pastarasis gali pasikalbėti apie tai, kas pasakyta adresato komentare, su savimi. Sakinys yra išplėstas ir kitomis sakinio dalimis: vietos aplinkybe *kitur*⁷, kuria pasakoma pasikalbėjimo su savimi vieta (*gali pasikalbėti kitur*). Kalbėtojo prašymas (*gal gali*) pasikalbėti su savimi ne M. Maldeikio „Facebook“ puslapyje semantiškai sustiprinamas priduriant žodžio *kitur* reikšmėje implikuojamą *ne čia*. Svarbu tai, kad (suvestinio) tarinio (*gali pasikalbėti*) viena (pagalbinė) dalis pasakyta galimybę reiškiančiu modaliniu veiksmažodžiu (*gali*) ir frazės dėmenyje yra vartojama sakinio dalimi neinanti modalinė dalelytė *gal* ‘2. vartojama sudarant klausimus, reiškiančius mandagų prašymą ar siūlymą’ (BLKŽ_e). Pastaroji yra prasminis sakinio turinio papildymas, kurios paskirtis – reikšti kalbėtojo požiūrį į tai, kas pasakoma pagrindinio plano frazės elementais (plg. Labutis 1998: 348). *Gal* rodo kalbėtojo abejojimą, netikrumą tuo, kas būtų pranešama dėmeniu *gali su savim kitur pasikalbėt*. Šis frazės dėmuo yra kalbėtojo nuomonė: kalbėtojas turi abejonių dėl tikrumo (įsitikinimo) tuo, kas sakoma frazės dėmeniu. Kalbėtojo neužtikrintumą rodo vartojama konstrukcija *gali pasikalbėti*, dalelytė *gal*. Tai, kas teigiama šiuo dėmeniu, gali būti netikra. Nagrinėjama frazės dalimi kalbėtojas pasako ne kategorišką konstatuojamąjį teiginį, bet mandagų (kiek primygtinį (plg. *kitur, ne čia*)) prašymą.

IŠVADA

Lingvistinė frazės „*fašistuke nenusisekus, gal gali su savim kitur pasikalbėt, ne čia*“ analizė rodo, kad kalbėtojas savo viešame komentare (atsakyme) pavartojo neigiamą vertinimą galintį implikuoti žodį (*nenusisekusi*) arba (kon)tekste tokį vertinimą galintį turėti (*fašistukė*). Kalbiniu požiūriu konstatuoti,

⁴ Plačiau žr.: <https://ekalba.lt/paieska/detalioji/?paieska=prastumas&p=1&d=50&i=dfd51104-2203-4995-b212-652713bf1730>.

⁵ Plačiau žr.: <https://ekalba.lt/paieska/detalioji/?paieska=prastas&p=1&d=50&i=caa37bb6-d4ab-4090-8931-d8bb4a0cdc91>.

⁶ Plg. DLKŽ_e: *galėti, gali, galėjo* – ‘2. būti įmanomam (spėjant, nujaučiant)’.

⁷ Žr. BLKŽ_e: *Kitur* – ‘kitoje vietoje, ne čia’.

kad šie kalbėtojo atsakyme vartojami žodžiai turi būti suprantami būtent taip ir kad jie rodo adresato menkinimą, negalima. Tai, kad nagrinėta frazė yra menkinamas adresatas, teigti neduoda pagrindo ir vartojama (modalinė) leksika (*gal*), sintaksinė konstrukcija (*gali pasikalbėti*), sakinio funkcinis (komunikacinės paskirties) tipas (retorinis klausimas). Klausimo forma teikiama frazė pasakomas kalbėtojo požiūris kaip abejonė (*gal*), prašymas, pageidavimas (*gal gali*). Ar kalbėtojas (subjektyviai galbūt neigiamai vertindamas adresatą) menkino ir ar adresatas pasijuto menkinamas, t. y. frazėje vartojami žodžiai skaudamai jį palietė, vertina ne kalbos specialistas.

Naudota literatūra:

- BLKŽ_e – *Bendrinės lietuvių kalbos žodynas*, vyr. red. Danutė Liutkevičienė, Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2013–2022. Prieiga internete: <https://ekalba.lt/bendrines-lietuviu-kalbos-zodynas/>.
- DLKG 1996: Ambrazas Vytautas, red., 1996: *Dabartinės lietuvių kalbos gramatika*. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas.
- DLKŽ_e – *Dabartinės lietuvių kalbos žodynas*, aštuntas pataisytas ir papildytas leidimas, elektroninė versija, vyr. red. Stasys Keinys, Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2021. Prieiga internete: <https://ekalba.lt/dabartines-lietuviu-kalbos-zodynas/>.
- Gudavičius A. 2000: *Etnolingvistika*, Šiauliai: Šiaulių universitetas.
- Jakaitienė E. 2010: *Leksikologija*, Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
- Labutis V. 1998: *Lietuvių kalbos sintaksė*, Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
- LKŽ_e – *Lietuvių kalbos žodynas*, elektroninis leidimas, vyr. red. Gertrūda Naktinienė, Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2005 (atnaujinta versija 2018). Prieiga internete: <https://ekalba.lt/lietuviu-kalbos-zodynas/>.
- ND – Miliūnaitė Rita; Aleksaitė Agnė. *Lietuvių kalbos naujažodžių duomenynas*, Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2021. Prieiga internete: <https://ekalba.lt/naujazodziai/naujienos>.
- SisŽ_e – Paulauskas Jonas. *Sisteminis lietuvių kalbos žodynas*, Vilnius: Mokslo, 1987; elektroninis variantas, 2015. Prieiga internete: <https://ekalba.lt/sisteminis-lietuviu-kalbos-zodynas/perziura>.
- SŽ_e – Lyberis Antanas. *Lietuvių kalbos sinonimų žodynas*, Vilnius, Lietuvių kalbos institutas, 2002; elektroninis variantas, 2015. Prieiga internete: <https://ekalba.lt/sinonimu-zodynas/>.
- VLE_e – *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, elektroninis variantas, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras, 2017–2022. Prieiga internete: <http://www.vle.lt>.
- ŽDV – Murmulaitytė Daiva, Aleksaitė Agnė. *Žodžių darybos vedlys*, Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2021. Prieiga internete: <https://ekalba.lt/zodziu-darybos-vedlys/>.

Lietuvių kalbos instituto

darbuotoja

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos Seimas, Gedimino pr. 53, 01109 Vilniaus m., Lietuva (2022-12-15 16:42:33)
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Dėl Jūsų prašymo
Dokumento rūšys	-
Dokumento registracijos data ir numeris	2022-12-15 Nr. S-2022-5522
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	-
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Aušrinė Norkienė, Seimo narys
Parašo sukūrimo data ir laikas	2022-12-15 16:20:14 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2022-12-15 16:20:48 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	EID-SK 2016,2.5.4.97=#160e4e545245452d3130373437303133,AS Sertifitseerimiskeskus,EE
Sertifikato galiojimo laikas	2020-12-21 17:47:41–2025-12-20 23:59:59
Parašo paskirtis	Registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Seimo kanceliarija, Dokumentų valdymo sistema
Parašo sukūrimo data ir laikas	2022-12-15 16:20:50 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-EPES
Laiko žymoje nurodytas laikas	-
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	RCSC IssuingCA,VI Registru centras - i.k. 124110246,RCSC,LT
Sertifikato galiojimo laikas	2022-02-28 10:34:07–2025-02-27 10:34:07
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	3
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	-
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	DocLogix v12.8.7.0
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Tikrinant dokumentą nenustatyta jokių klaidų (2022-12-15 16:42:33)
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2022-12-15 16:42:33 atspausdino Gražina Lapėnienė
Paieškos nuoroda	-
Papildomi metaduomenys	-